

«Τοπική Ανάπτυξη και Τοπική Επιχειρηματικότητα»

11.12.2023

Διαλέξεις στο πλαίσιο του μαθήματος
«ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»
Ε' Εξάμηνο
Ακαδημαϊκό Έτος 2023-2024

Θέματα συζήτησης

2

1. Εισαγωγή
2. Επιχειρηματικότητα και περιφερειακό περιβάλλον
3. Συστήματα Επιχειρηματικότητας
4. Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI
5. Επιχειρηματικότητα στις Περιφέρειες της Ε.Ε.

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

3

Στο παρελθόν αλλά και σήμερα, υπήρξε και υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την επιχειρηματικότητα σε επίπεδο κρατικής και περιφερειακής πολιτικής.

Έχει διαπιστωθεί ότι λαμβάνει κεντρικό ρόλο μεταξύ των διαδικασιών που επηρεάζουν την περιφερειακή αλλαγή συμβάλλοντας άμεσα και έμμεσα στην ενίσχυση της απασχόλησης και της ανάπτυξης.

Γι' αυτόν τον λόγο, επιδιώκεται η αύξηση της οικονομικής δυναμικής της επιχειρηματικότητας μέσω της βελτίωσης του εξωτερικού περιβάλλοντος για επιχειρηματική δραστηριότητα.

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

4

**Περιφερειακή / Τοπική
Επιχειρηματικότητα**

**Περιφερειακή &
τοπική Ανάπτυξη**

- άμεσα (+) θέσεων εργασίας (συνδέεται με τον κύκλο ζωής της επιχείρησης: περιορισμένη επίπτωση τα πρώτα τρία χρόνια, θεαματική μετά τον έκτο χρόνο)
- (+) ενίσχυση του ανταγωνισμού
- (+) εξέλιξη του κλάδου
- (+) διάχυση της γνώσης
- (+) πηγή καινοτομιών
- (+) επιτάχυνση δομικών αλλαγών
- (+) αύξηση παραγωγικότητας, αποτελεσματικής χρήσης των διαθέσιμων πόρων αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες εκμετάλλευσης επιχειρηματικών ευκαιριών αλλά και διερευνώντας νέες δυνατότητες αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων.
- Έμμεσα, ενδεχόμενη (-) θέσεων εργασίας από την έξοδο υφιστάμενων επιχειρήσεων και ανταγωνιστών λόγω «δημιουργικής καταστροφής» (displacement effect).

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

5

Περιφερειακή/ Τοπική
Επιχειρηματικότητα

Περιφερειακή &
τοπική Ανάπτυξη

- (+) περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας.
- (+) ενίσχυση της επιχειρηματικής κουλτούρας στην περιφέρεια.
- (+) παραγωγή και διάχυση νέας γνώσης στην περιφέρεια.
- (+) παραγωγική αναδιάρθρωση – διαφοροποίηση της οικονομίας στην ύπαιθρο.
- (+) περιφερειακού βιοτικού επιπέδου

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

6

Σκοπός/ Αποτέλεσμα

Περιφερειακή Ανάπτυξη

Οδηγός/
Μέσον

Ανθρώπινο
Κεφάλαιο

Καινοτομία

Επιχειρηματικότητα

Υποδομές
(soft/hard)

Σύστημα
κοινωνικής
πρόνοιας

Δρώντες

Ιδρύματα
Εκπαίδευσης
και Έρευνας

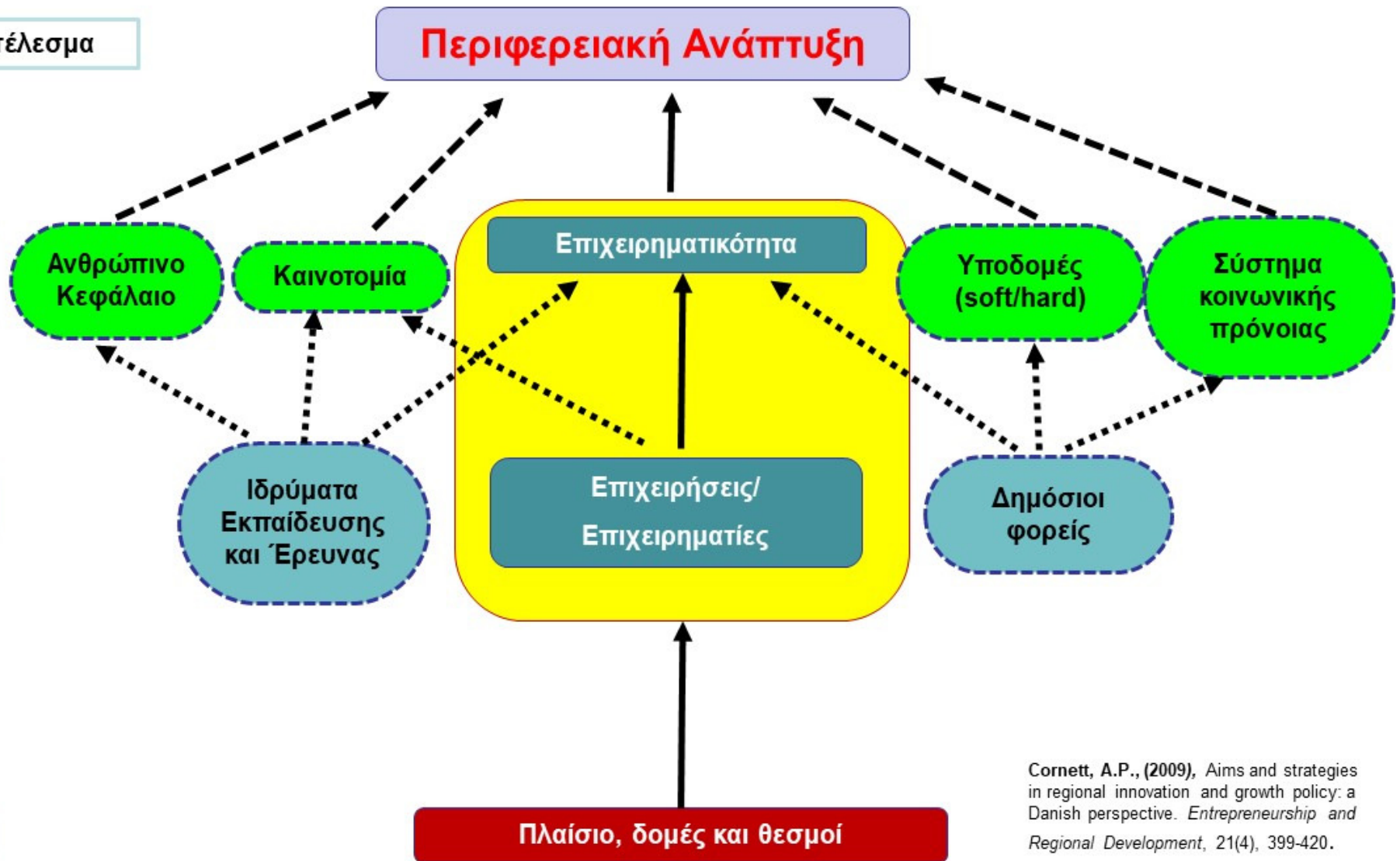
Επιχειρήσεις/
Επιχειρηματίες

Δημόσιοι
φορείς

Συνθήκες

Πλαίσιο, δομές και θεσμοί

Cornett, A.P., (2009), Aims and strategies in regional innovation and growth policy: a Danish perspective. *Entrepreneurship and Regional Development*, 21(4), 399-420.

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

7

Το επιχειρηματικό γεγονός διαμορφώνεται μέσα από την **αλληλεπίδραση δύο ομάδων παραγόντων:**

Προσωπικούς (μίκρο) παράγοντες

Τα χαρακτηριστικά του ιδιώτη που αναλαμβάνει την επιχειρηματική πρωτοβουλία, όπως την νοοτροπία, την προσωπικότητα (αυτεπάρκεια, ανάγκη για επιτεύγματα, ανάγκη για ανεξαρτησία, καινοτομικότητα, τάση για ανάληψη ρίσκου, σημείο εσωτερικού ελέγχου), μόρφωση, επαγγελματική εμπειρία, επιχειρηματική εμπειρία, εθνική καταγωγή, οικογενειακό υπόβαθρο κ.α.

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

8

Το επιχειρηματικό γεγονός διαμορφώνεται μέσα από την **αλληλεπίδραση δύο ομάδων παραγόντων:**

Περιβαλλοντικοί (μάκρο) παράγοντες

Περιλαμβάνοντας κοινωνικούς παράγοντες, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες, σύστημα εκπαίδευσης, υποδομές, συνθήκες αγοράς, κουλτούρα, δυνατότητες χρηματοδότησης, φορείς δημόσιας διοίκησης κ.α.

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

9

Νέες επιχειρήσεις ιδρύονται σε περιοχές όπου:

- έχουν την έδρα τους επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε καινοτόμους κλάδους (υψηλή τεχνολογία κ.α.)
- Παρατηρείται χωρική συγκέντρωση επιχειρήσεων
- Υπάρχει διαθέσιμο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό
- Λειτουργούν δίκτυα που παρέχουν πρόσβαση σε γνώση, τεχνολογία και κεφάλαια.

(Malecki, 1997)

- Περιφερειακοί και τοπικοί πολιτισμικοί παράγοντες (εμπιστοσύνη, νόρμες, επιχειρηματικές πρακτικές, κουλτούρα ανάληψης ρίσκου, δημιουργικότητα, φόβος της αποτυχίας) *(Saxenian,*

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

10

Νέες επιχειρήσεις ιδρύονται σε περιοχές όπου:

□ υπάρχει παρουσία πολλών μικρών επιχειρήσεων, αυτή επηρεάζει θετικά την ίδρυση νέων επιχειρήσεων μεταποίησης

□ Υπάρχει παρουσία μεγάλων επιχειρήσεων, αυτή επηρεάζει θετικά την ίδρυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις.

(Keeble & Walker, 1994)

1. Επιχειρηματικότητα, περιφερειακό και τοπικό περιβάλλον

11

Νέες επιχειρήσεις ιδρύονται σε περιοχές όπου

- λειτουργούν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού,
- υπάρχει υψηλό εισόδημα και πληθυσμιακή αύξηση
- υπάρχει διαθεσιμότητα κεφαλαίων
- έχουν παρουσία **Εταιρείες Κεφαλαίων Υψηλού Κινδύνου** (Venture Capital) *(Keeble & Walker, 1994)*
- έχουν παρουσία οι «**Επιχειρηματικοί άγγελοι**»

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.1 Η έννοια

12

Η έννοια του «Συστήματος Επιχειρηματικότητας»:

αποσκοπεί στην επανένταξη του επιχειρηματία στις θεωρίες της οικονομικής ανάπτυξης με βασικό γνώμονα τη γνώση και την καινοτομία.

επανεισάγει την ατομική διάσταση – κυρίως στο επίπεδο της επιχειρηματικής αναζήτησης και της ανακάλυψης από ιδιώτες - στο κεντρικό στάδιο των οικονομικών διαδικασιών.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.1 Η έννοια

13

Η έννοια του «Περιφερειακού Συστήματος Επιχειρηματικότητας»:

*Το Περιφερειακό Σύστημα Επιχειρηματικότητας αποτελεί το σύνολο των δυναμικών, **θεσμικά ενσωματωμένων αλληλεπιδράσεων** μεταξύ ατομικών επιχειρηματικών συμπεριφορών, ικανοτήτων και φιλοδοξιών οι οποίες καθοδηγούν την κατανομή των πόρων μέσω της σύστασης και λειτουργίας νέων επιχειρήσεων.*

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

14

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

1. **Χωρικές εξωτερικότητες** (οικονομίες συγκέντρωσης, αύξηση του πληθυσμού, μέγεθος της περιοχής και δυναμικό της αγοράς, βιομηχανική εξειδίκευση)
2. **Ομαδοποίηση, δικτύωση, κοινωνικό κεφάλαιο**
3. **Εκπαίδευση, ανθρώπινο κεφάλαιο και δημιουργικότητα** (εκπαίδευση και καριέρα, ανθρώπινο κεφάλαιο, δημιουργική τάξη και ταλέντο)
4. **Διάχυση γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία** (διάχυση γνώσης, πανεπιστήμια, καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)
5. **Το κράτος** (μέγεθος, κανονισμοί και θεσμοί, διαφθορά)

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

15

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

1. Χωρικές εξωτερικότητες

A. Οικονομίες συγκέντρωσης

- Το πυκνό, αστικοποιημένο πλαίσιο προσφέρει τα **πλεονεκτήματα της συσσωμάτωσης (δικτύωση)**, συμπεριλαμβανομένων πιθανώς των πλεονεκτημάτων της **πρόσβασης σε πελάτες και πόρους** ενώ διευκολύνεται και η **διάχυση της γνώσης**, ιδιαίτερα της **άρρητης γνώσης**
- Οι αστικές περιοχές προσελκύουν **νεότερους, καλύτερα μορφωμένους ενήλικες**, αυξάνοντας έτσι την ομάδα πιθανών επιχειρηματιών.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

16

1. Χωρικές εξωτερικότητες

B. Αύξηση του πληθυσμού, μέγεθος της περιοχής και δυναμικό της αγοράς

- οι μεγάλες αγορές επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας και δημιουργούν κίνητρα στην επιχειρηματικότητα και την καινοτομία
- οι ιδέες και οι γνώσεις ρέουν γρηγορότερα καθώς το μέγεθος και η πληθυσμιακή πυκνότητα αυξάνουν τις δικτυώσεις ενώ προσφέρουν ευρεία επιλογή βοηθητικών υπηρεσιών και υπηρεσιών παραγωγών

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

17

1. Χωρικές εξωτερικότητες

Γ. Βιομηχανική εξειδίκευση

- Αυτή παρέχει την ευκαιρία στις βιομηχανίες να διερευνήσουν και να εκμεταλλευτούν τις τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα
- Διευκολύνει την σύσταση επιχειρηματικών συστάδων (Business Clusters)

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

18

2. Ομαδοποίηση, δικτύωση και κοινωνικό κεφάλαιο

A. Οι επιχειρηματικές συστάδες

- Οι επιχειρηματικές συστάδες ενισχύουν τη σύσταση νέων επιχειρήσεων, την αύξηση των επιδόσεων καινοτομίας καθώς και την παραγωγικότητα των υφιστάμενων επιχειρήσεων.
- Τα δίκτυα των συστάδων βοηθούν τους νεοφυείς επιχειρηματίες να βρουν πόρους και πληροφορίες ευκολότερα και ταχύτερα από ό, τι σε ένα απομονωμένο περιβάλλον.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

19

2. Ομαδοποίηση, δικτύωση και κοινωνικό κεφάλαιο

B. Δικτύωση και Κοινωνικό κεφάλαιο

- το δίκτυο μέσω του οποίου μπορούν να αντληθούν πολύτιμοι πόροι για την ίδρυση μιας νέας επιχείρησης (κεφάλαια κ.α.).
- παρέχει πρόσβαση σε ιδέες και διευκολύνει την αναγνώριση των ευκαιριών
- διευκολύνει την πρόσβαση στην εργασία με τη μορφή φίλων και οικογένειας που βοηθούν στην επιχείρηση.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

20

2. Ομαδοποίηση, δικτύωση και κοινωνικό κεφάλαιο

B. Δικτύωση και Κοινωνικό κεφάλαιο

- προάγει την περιφερειακή μάθηση τόσο εντός μιας περιοχής όσο και πέραν αυτής, καθώς **ενισχύει το άνοιγμα στις ιδέες των άλλων.**
- τα **πρότυπα**, εάν είναι σχετικά σε μια κοινωνική ομάδα, **μπορούν να επηρεάσουν ολόκληρο το κοινωνικό δίκτυο.**

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

21

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

3. Εκπαίδευση, ανθρώπινο κεφάλαιο και δημιουργικότητα

A. Εκπαίδευση και καριέρα

- ❑ Η εκπαίδευση συνδέεται στην βιβλιογραφία με γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, πειθαρχία, κίνητρα και αυτοπεποίθηση.
- ❑ η απόκτηση υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης επηρεάζει θετικά την πιθανότητα συμμετοχής σε διαδικασίες ίδρυσης start-up επιχειρήσεων
- ❑ Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης προετοιμάζει τον απόφοιτο για επιτυχή επιχειρηματικότητα.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

22

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

3. Εκπαίδευση, ανθρώπινο κεφάλαιο και δημιουργικότητα

B. Ανθρώπινο κεφάλαιο

- ❑ Το εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό ιδιαίτερα σε τομείς τεχνολογίας συνδράμει ουσιαστικά στην **δημιουργία νέων επιχειρήσεων και νέων θέσεων εργασίας. Φέρουν νέες ιδέες τις οποίες συχνά εφαρμόζουν, γεγονός το οποίο οδηγεί σε νέες, καινοτόμες και παραγωγικές επιχειρήσεις και σε περισσότερες θέσεις εργασίας.**
- ❑ Η ύπαρξη ικανού αριθμού εργατικού δυναμικού σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ενθαρρύνει την **σύσταση επιχειρήσεων σε συναφείς κλάδους.**

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

23

3. Εκπαίδευση, ανθρώπινο κεφάλαιο και δημιουργικότητα

Γ. Δημιουργική τάξη και ταλέντο

- Οι δημιουργικοί άνθρωποι επειδή **επιδιώκουν περισσότερο την οικονομική ανεξαρτησία, επιλέγουν συχνότερα την σύσταση μιας επιχείρησης.**
- Η **αύξηση της απασχόλησης σε περιφερειακό επίπεδο επηρεάζεται από το ρυθμό αύξησης του μεριδίου των επιχειρήσεων με δραστηριότητα στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (δημιουργία καλλιτεχνών και συγγραφέων, σχεδιασμός μόδας, διαφήμιση, αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, βιομηχανικός σχεδιασμός, λογισμικό κ.λπ.).**

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

24

4. Διάχυσης γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία (καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)

A. Διάχυση γνώσης

- Η ρητή γνώση που κωδικοποιείται μπορεί να διαχυθεί μέσω βιβλίων, επιστημονικών περιοδικών, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εφαρμογές διαδικτύου κ.α. και δεν περιορίζεται χωρικά. Όταν η γνώση δεν κωδικοποιείται, είτε επειδή είναι ιδιωτική, είτε δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί πλήρως, ή επειδή είναι τόσο πρακτική που μπορεί να μεταδοθεί μόνο κατά την εφαρμογή, η ροή της μπορεί να διευκολυνθεί μόνο με προσωπικές αλληλεπιδράσεις. Έτσι, για τη μετάδοση μιας τέτοιας «σιωπηρής» γνώσης (άρρητης), η χωρική εγγύτητα των ιδιοκτητών και των επιχειρηματιών της γνώσης φαίνεται να είναι πολύ σημαντική.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

25

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

4. Διάχυσης γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία (καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)

B. Πανεπιστήμια

- Η καινοτόμος δραστηριότητα εξαρτάται από την ύπαρξη υποδομών γνώσης και ανταποκρίνεται θετικά στην διάχυση παραγόμενης γνώσης από την πανεπιστημιακή έρευνα.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

26

4. Διάχυση γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία (καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)

Γ. Προστασία πνευματικών δικαιωμάτων

- ❑ Τα αδύναμα συστήματα προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων αποθαρρύνουν τους επιχειρηματίες από την επανεπένδυση των κερδών τους.
- ❑ Ωστόσο, και η υπερβολική προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων είναι πιθανό να εμποδίσει την παραγωγική επιχειρηματικότητα.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

27

4. Διάχυσης γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία (καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)

Δ. Χρηματοδότηση

- Οι μικρές και νεοσύστατες επιχειρήσεις βασίζονται περισσότερο σε **ίδια κεφάλαια**.
- Στα ώριμα κράτη πρόνοιας της Βόρειας Ευρώπης, η επιχειρηματική δραστηριότητα όπως μετράται συμβατικά (αριθμός «γεννήσεων») φαίνεται να είναι χαμηλή. Οι παροχές του κράτους πρόνοιας δεν ενθαρρύνουν την αποταμίευση. Αυτός είναι ίσως, ο λόγος για τον οποίο οι επιχειρηματίες δεν έχουν στη διάθεσή τους τις απαιτούμενες αποταμιεύσεις για να ξεκινήσουν μια επιχείρηση.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

28

4. Διάχυσης γνώσης, πανεπιστήμια και καινοτομία (καινοτομία, χρηματοδότηση, πνευματικά δικαιώματα)

Δ. Χρηματοδότηση

- Οι «επιχειρηματικοί άγγελοι» και οι επιχειρήσεις κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (Venture Capital) παρέχουν **ποικίλη βοήθεια στους γενικά άπειρους ιδιοκτήτες νέων επιχειρήσεων.**
- Η φορολογία είναι ένα άλλο θεσμικό εμπόδιο που επηρεάζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Η σύνθεση, και όχι μόνο ο όγκος της αποταμίευσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιχειρηματικότητα. Για αυτόν τον λόγο, οποιαδήποτε κοινωνική ρύθμιση που **διοχετεύει τις αποταμιεύσεις και τον έλεγχο περιουσιακών στοιχείων σε μεγάλους θεσμικούς επενδυτές** είναι πιθανό να περιορίσει την προσφορά χρηματοοικονομικού κεφαλαίου σε πιθανούς επιχειρηματίες.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

29

5. Το κράτος

A. Κανονισμοί και θεσμοί

- Ένας μεγάλος δημόσιος τομέας συνεπάγεται συνήθως ευρύ φάσμα κανονισμών και διαδικασιών ενισχύοντας την γραφειοκρατία.
- Έχει αποδειχθεί ότι τα αποτελέσματα της επιχειρηματικότητας στην περιφερειακή ανάπτυξη εξαρτώνται από το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι διαφορετικές επιδόσεις επιχειρηματικότητας συνδέονται με την ποιότητα των υποστηρικτικών θεσμών καθώς και με το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

30

5. Το κράτος

B. Το μέγεθος του κράτους

- Ένας μεγάλος δημόσιος τομέας ο οποίος είναι συνήθως συνώνυμος με γενναιόδωρα επίπεδα παροχών πρόνοιας (επιδόματα ανεργίας, συντάξεις και επιδόματα μητρότητας για τις γυναίκες στην εργασία κ.α.) συνεπάγεται συνήθως **υψηλά επίπεδα προσωπικής φορολογίας** όπου οι υψηλόμισθοι (βλ. επιτυχημένοι επιχειρηματίες) πληρώνουν περισσότερους φόρους, **μειώνοντας με αυτό τον τρόπο τις αναμενόμενες αποδόσεις από επενδύσεις σε επιχειρηματικές δραστηριότητες.**

2. Περιφερειακά Συστήματα Επιχειρηματικότητας

2.2 Παράγοντες ανάπτυξης

31

5. Το κράτος

Γ. Διαφθορά

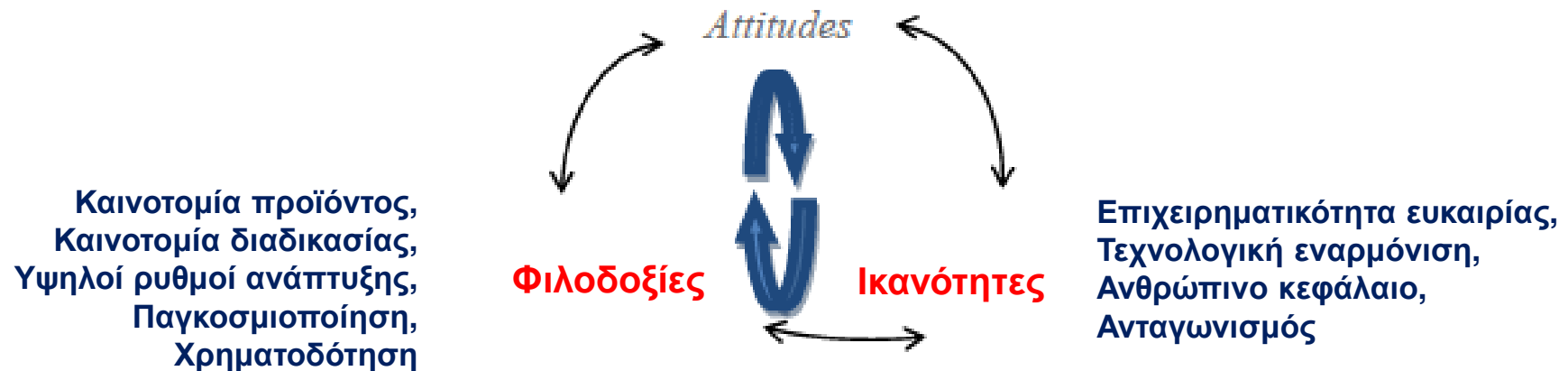
- ❑ Η διαφθορά επίσης **επιτείνει περαιτέρω την αβεβαιότητα.**
- ❑ Η **διαφθορά λειτουργεί αρνητικά** στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας καθώς **αυξάνει το επιχειρηματικό κόστος** και κατά συνέπεια μειώνει τις αποδόσεις της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

32

Αντίληψη ευκαιρίας
Δεξιότητες επιχειρηματικής εκκίνησης
Αποδοχή ρίσκου,
Δικτύωση,
Πολιτισμική υποστήριξη

Συμπεριφορές

REDI

**Παραγωγική
Επιχειρηματικότητα**

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

33

Η Δομή του Δείκτη Περιφερειακής Επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης/ Υποδείκτες και Άξονες														
Επιχειρηματικών συμπεριφορών				Επιχειρηματικών Ικανοτήτων				Επιχειρηματικών Φιλοδοξιών						
Άξονες														
Αντίληψη ευκαιρίας	Δεξιότητες εκκίνησης	Αποδοχή ρίσκου	Δικτύωση	Πολιτισμική στήριξη	Επιχειρηματικότητα ευκαιρίας	Τεχνολογική εναρμόνιση	Ανθρώπινο κεφάλαιο	Ανταγωνισμός	Καινοτομία προϊόντος	Καινοτομία τεχνολογίας	Υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης	Παγκοσμιοποίηση	Χρηματοδότηση	<i>Informal Investment</i>
														<i>Financial Institutions</i>
														<i>Export</i>
														<i>Connectivity</i>
														<i>Gazelle</i>
														<i>Clustering</i>
														<i>New Tech</i>
														<i>Technology Development</i>
														<i>New Product</i>
														<i>Technology transfer</i>
														<i>Competitors</i>
														<i>Business Strategy</i>
														<i>Educational Level</i>
														<i>Education and Training</i>
														<i>Technology Level</i>
														<i>Absorption Capacity</i>
														<i>Opportunity Motivation</i>
														<i>Business Environment</i>
														<i>Career Status</i>
														<i>Open society</i>
														<i>Know Entrepreneurs</i>
														<i>Social Capital</i>
														<i>Risk Acceptance</i>
														<i>Business Risk</i>
														<i>Skill Perception</i>
														<i>Quality of Education</i>
														<i>Opportunity Recognition</i>
														<i>Market</i>
														<i>Acceleration</i>

Variables

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

34

	Διάσταση	Μεμονωμένη ατομική μεταβλητή	Θεσμική διάσταση	Μεταβλητές
Επιχειρηματικές συμπεριφορές (επιχειρηματικές στάσεις)	Αντίληψη Ευκαιρίας	Αναγνώριση ευκαιριών – ύπαρξης καλών συνθηκών για την εκκίνηση επιχείρησης τους επόμενους 6 μήνες (ατομική μεταβλητή)	Συγκέντρωση/ συσσωμάτωσης της αγοράς	- μέγεθος της αγοράς, - αύξηση του πληθυσμού, - επίπεδο αστικοποίησης, - επίπεδο προσβασιμότητας
	Δεξιότητες επιχειρηματικής εκκίνησης	Αυτοεκτίμηση του πληθυσμού σχετικά με την ικανότητά του να ξεκινήσει επιτυχώς μια επιχείρηση (ατομική μεταβλητή) (ότι διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις-δεξιότητες για να ξεκινήσουν μια επιχείρηση)	ποιοτική εκπαιδευτική μεταβλητή	- δείκτης επιπέδου χώρας για την μέτρηση της αξίας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (PISA) - μεταβλητή που αντικατοπτρίζει την παρουσία της δημιουργικής τάξης σε μια Περιφέρεια (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)
	Αποδοχή Ρίσκου	Ο φόβος της αποτυχίας δεν θα ήταν εμπόδιο στην έναρξη μιας επιχείρησης	% επιχειρηματικής ανακάλυψης της χώρας	<u>Δεν υπάρχει σε περιφερειακό επίπεδο</u>
	Δικτύωση	Γνωριμία με έναν επιχειρηματία προσωπικά που ίδρυσε επιχείρηση τα τελευταία 2 χρόνια	κοινωνικό κεφάλαιο σε επίπεδο χώρας	- μεταβλητή τεχνολογικής ετοιμότητας σε περιφερειακό επίπεδο (διαθεσιμότητα διαδικτύου στην περιφέρεια)
	Η πολιτισμική στήριξη	Η επιχειρηματικότητα ως επιλογή καριέρας & Η κοινωνική καταξίωση των επιχειρηματιών	ανοιχτή κοινωνία	- προσωπική ελευθερία (θεσμική μεταβλητή της πολιτιστικής υποστήριξης σε επίπεδο χώρας) - επίπεδο διαφθοράς (δείκτης περιφερειακού επιπέδου που υπονομεύει την πεποίθηση ότι σαφείς κανόνες καθορίζουν το σύστημα ανταμοιβών μιας περιφέρειας)

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

35

	Διάσταση	Μεμονωμένη ατομική μεταβλητή	Θεσμική διάσταση	Μεταβλητές
Επιχειρηματικές ικανότητες	Επιχειρηματικότητα ευκαιρίας	Το κίνητρο ευκαιρίας του πληθυσμού	ευνοϊκό επιχειρηματικό Περιβάλλον	-επιχειρηματική ελευθερία (ελευθερία έναρξης και λειτουργίας επιχειρήσεων σε χώρα) -ποιότητα υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)
	Τεχνολογική εναρμόνιση	Η τομεακή σύνθεση επιχειρηματικότητας (% νεοφυών επιχειρήσεων σε τομείς έντασης τεχνολογίας ή δημιουργικότητας (τεχνολογίας)	Ικανότητα Απορρόφησης	-τεχνολογική ετοιμότητα των επιχειρήσεων (σε επίπεδο χώρας) -απασχόληση σε επιχειρήσεις υψηλής έντασης γνώσης και υψηλής τεχνολογίας (περιφερειακός και τοπικός δείκτης).
	Ανθρώπινο Κεφάλαιο	Μόρφωση επιχειρηματιών επιχειρήσεων υψηλών ρυθμών ανάπτυξης (% επιχειρηματιών επιχειρήσεων με ανώτερο επίπεδο μόρφωσης από αυτό της Δευτεροβάθμιας)	Περιφερειακή κατάρτιση και δια βίου μάθηση	Ο βαθμός συμμετοχής του πληθυσμού της περιφέρειας: -σε προγράμματα κατάρτισης -σε προγράμματα δια βίου μάθησης
	Ανταγωνισμός	Ο αριθμός των ανταγωνιστών	η επιχειρηματική στρατηγική που μετρά τη φύση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της χώρας και την πολυπλοκότητα των επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Ευνοϊκό επιχειρηματικό Περιβάλλον	-Μοναδικά προϊόντα, -μοναδικές διαδικασίες και -αριθμός εργαζομένων που εργάζονται σε σύγχρονους κλάδους (περιφερειακός και τοπικός δείκτης) -επιχειρηματική ελευθερία (ελευθερία έναρξης και λειτουργίας επιχειρήσεων σε χώρα) -ποιότητα υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

36

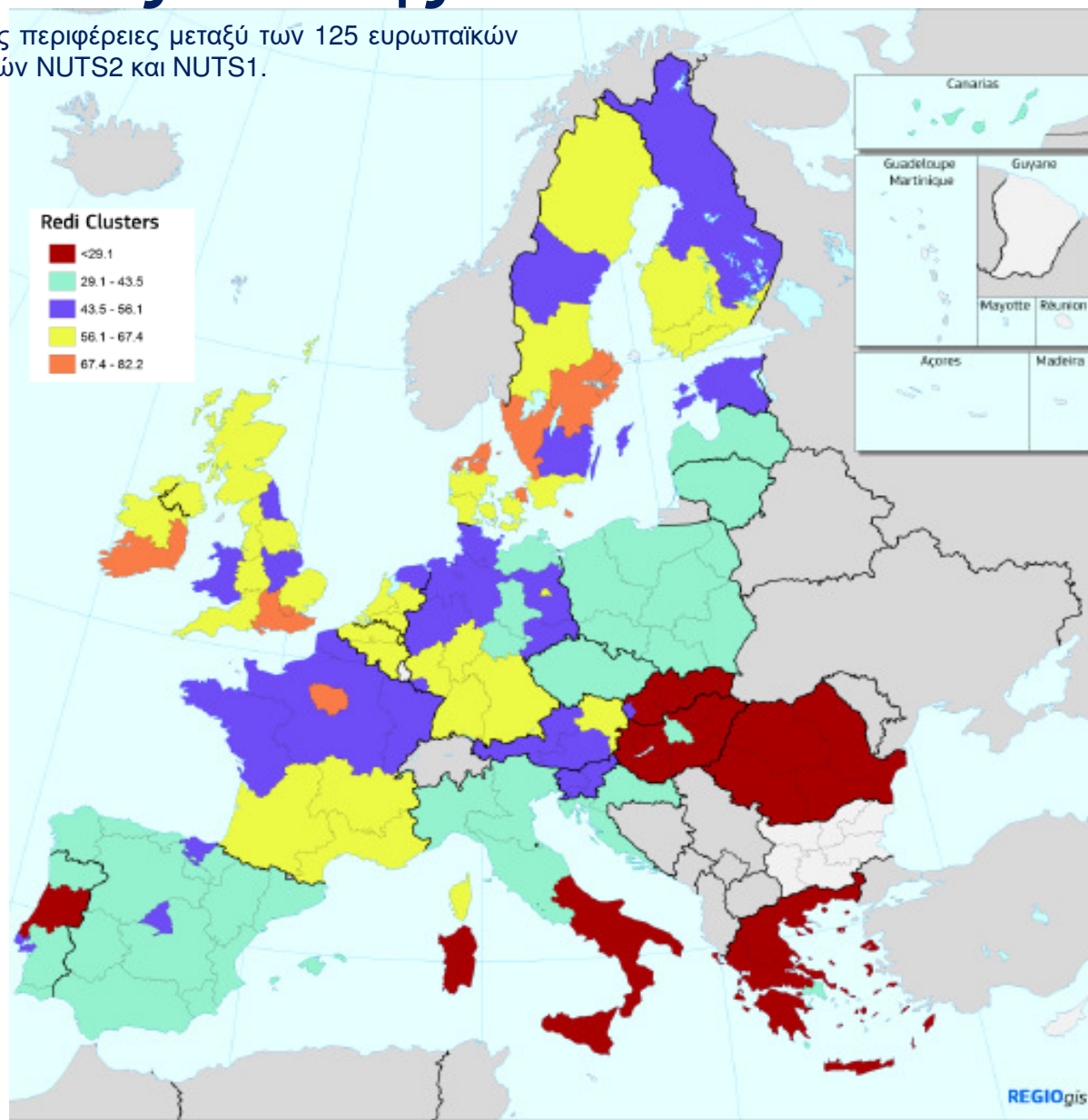
	<i>Διάσταση</i>	<i>Μεμονωμένη ατομική μεταβλητή</i>	<i>Θεσμική διάσταση</i>	<i>Μεταβλητές</i>
Επιχειρηματικές φιλοδοξίες	Καινοτομία προϊόντος	Νεότητα του προϊόντων	ικανότητα των επιχειρήσεων της περιοχής να δημιουργούν τέτοια προϊόντα (μεταφορά τεχνολογίας)	- Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (περιφερειακός και τοπικός δείκτης) και - επιστημονικές δημοσιεύσεις (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)
	Καινοτομία τεχνολογίας	Δυνατότητες τεχνολογικής καινοτομίας των επιχειρήσεων	τεχνολογική ανάπτυξη	- ποσοστό του περιφερειακού ΑΕΠ που επενδύεται σε έρευνα και ανάπτυξη
	Παγκοσμιοποίηση	% επιχειρήσεων με πελάτες εξωτερικού (εξαγωγικό δυναμικό)	Συνδεσιμότητα περιοχής	- Πυκνότητα μεταφορών (πυκνότητα σιδηροδρόμων, αυτοκινητοδρόμων και συχνότητα αεροπορικών πτήσεων σε μια περιφέρεια)
	Υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης	% επιχειρήσεων «γαζελλών»	Βαθμός ομαδοποίησης επιχειρήσεων	- Μεταβλητή ομαδοποίησης επιχειρήσεων σε συστάδες (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)
	Χρηματοδότηση	% χρηματοδότησης που παρέχονται από φίλους, συγγενείς ή «επιχειρηματικούς αγγέλους» (ανεπίσημες πηγές χρηματοδότησης)	Βάθος κεφαλαιαγοράς	- Πρόσβαση σε διαφορετικές αγορές κεφαλαίου - Συγκέντρωση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (περιφερειακός και τοπικός δείκτης)

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

37

Rank	Code	Region	REDI
1	DK01	Hovedstaden	82.2
2	UKI	London	79.9
3	FR1	Île de France	79.2
4	SE11	Stockholm	73.8
5	SE12	Östra Mellansverige	72.7
6	SE23	Vastsverige	72.2
7-8	IE02	Southern and Eastern	72.0
7-8	DK05	Nordjylland	72.0
9	UKJ	South East (UK)	69.5
10	SE22	Sydsverige	67.3
11	DE3	Berlin	67.2
12	DK03	Syddanmark	65.1
13	BE1	Région de Bruxelles-Capitale	64.9
14	SE33	Övre Norrland	64.7
15	NL3	West-Nederland	64.4
16	DK04	Midtjylland	64.3
17	FR7	Centre-Est (FR)	64.2
18	IE01	Border, Midland and Western	63.4
19	DE7	Hessen	63.3
20	FI1B	Helsinki-Uusimaa	62.2
21	BE2	Vlaams Gewest	62.1
22	UKH	East of England	61.5
23-25	DK02	Sjælland	60.7
23-25	UKK	South West (UK)	60.7
23-25	AT1	Ostösterreich	60.7
26	BE3	Région wallonne	60.1
27	FR8	Méditerranée	59.4

27 πρώτες περιφέρειες μεταξύ των 125 ευρωπαϊκών περιφερειών NUTS2 και NUTS1.

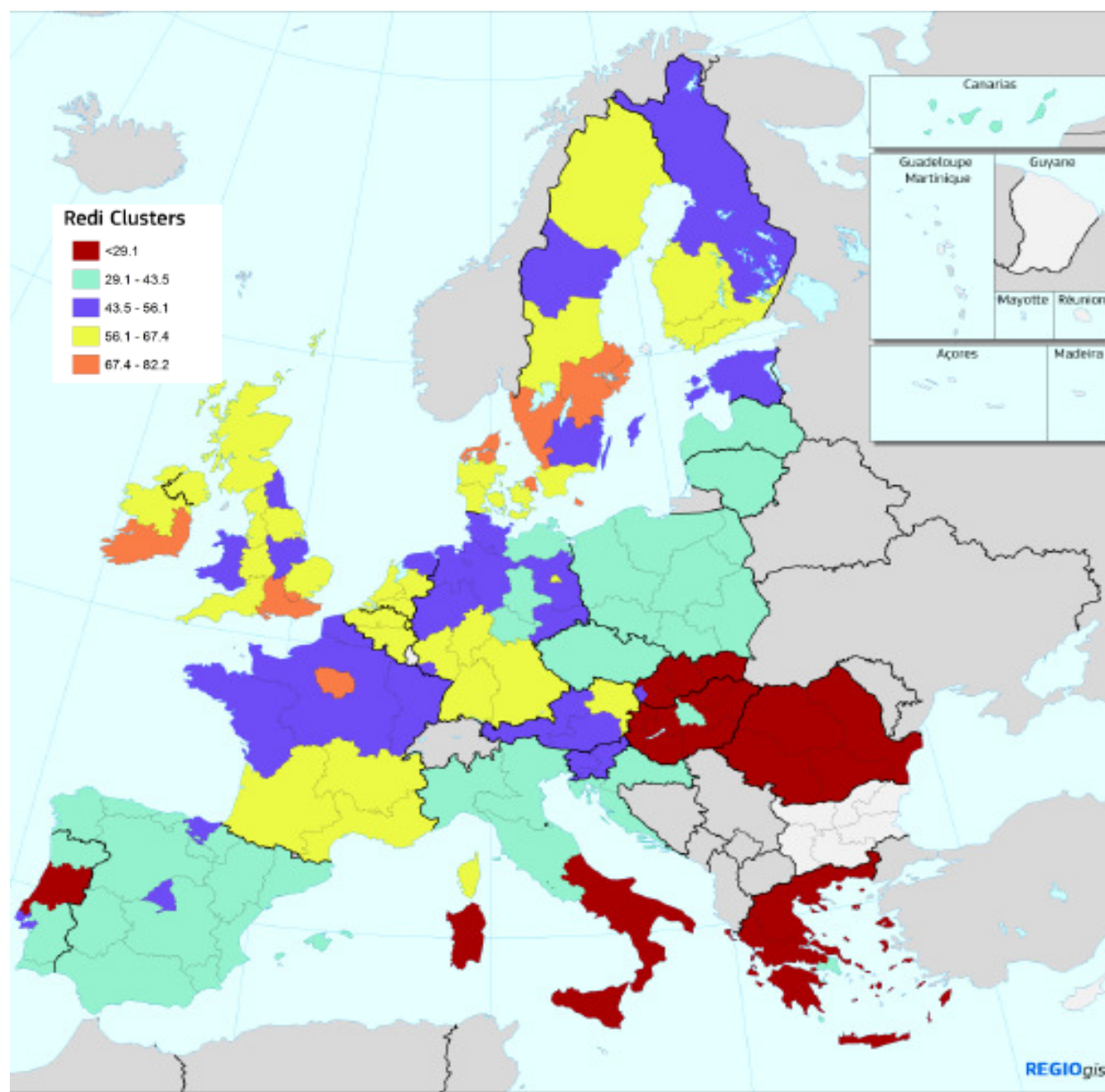

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

38

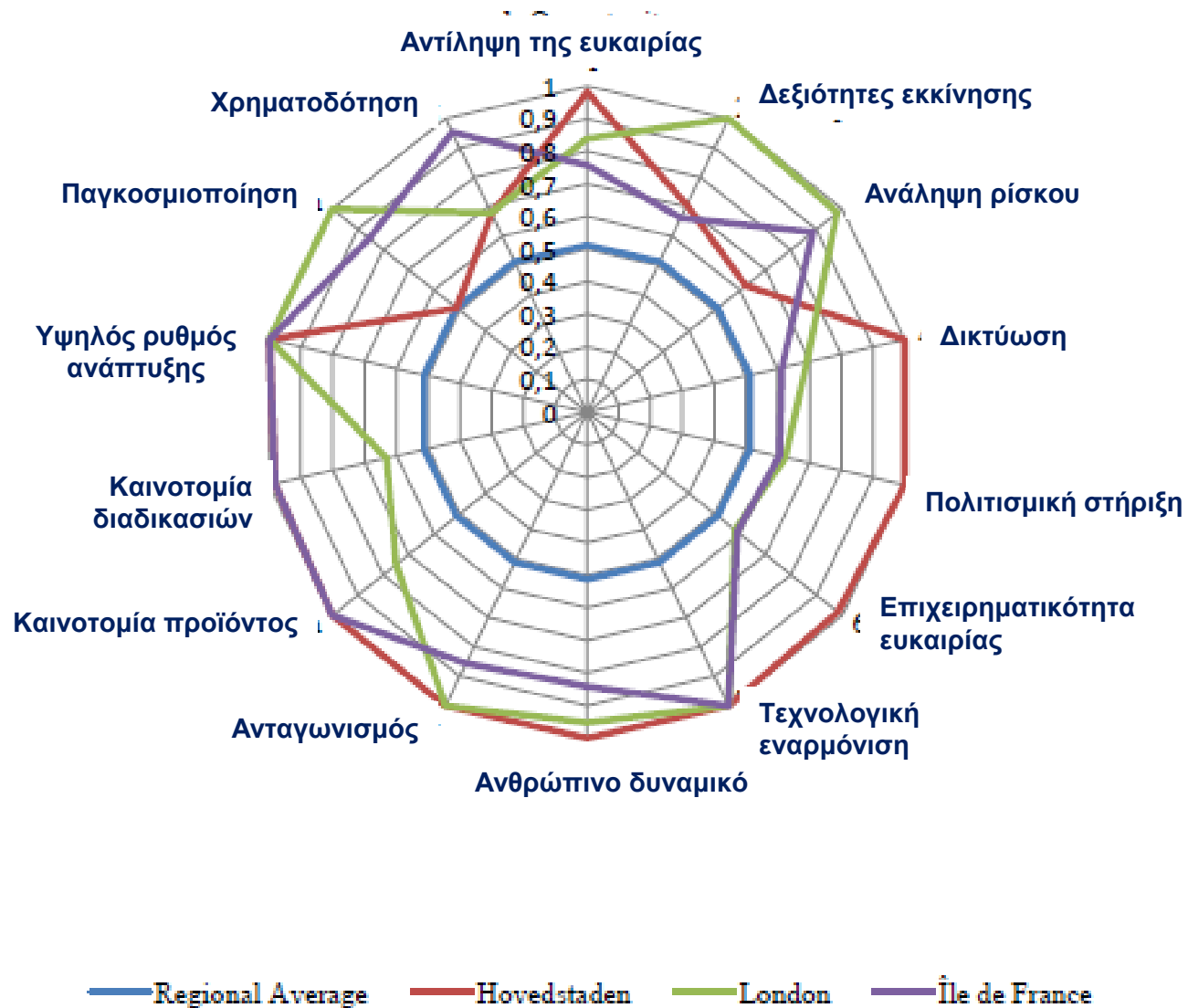
25 τελευταίες περιφέρειες μεταξύ των 125 ευρωπαϊκών περιφερειών NUTS2 και NUTS1.

100	EL3	Αττική	31.3
101	PT15	Algarve	30.9
102	ES43	Extremadura	30.3
103	HR04	Kontinentalna Hrvatska (Continental Croatia)	29.9
104	PT18	Alentejo	29.4
105-106	PL3	Region Wschodni	29.2
105-106	PT11	Norte	29.2
107-108	PT16	Centro (PT)	27.6
107-108	ITG	Isole	27.6
109	ITF	Sud	27.3
110	SK02	Západné Slovensko	25.8
111	SK03	Stredné Slovensko	24.9
112	SK04	Východné Slovensko	24.5
113	HU23	Dél-Dunántúl	23.8
114	EL1	Voreia Ellada	22.7
115	HU31	Észak-Magyarország	22.4
116	RO3	Macroregiunea trei	22.1
117	HU21	Közép-Dunántúl	22.0
118	HU22	Nyugat-Dunántúl	21.5
119-120	HU32	Észak-Alföld	21.4
119-120	EL4	Nisia Aigaiou, Kriti	21.4
121	HU33	Dél-Alföld	21.0
122	RO4	Macroregiunea patru	19.7
123	EL2	Kentriki Ellada	19.5
124-125	RO1	Macroregiunea unu	19.4
124-125	RO2	Macroregiunea doi	18.4

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

Οι επιμέρους επιδόσεις τριών ηγέτιδων ευρωπαϊκών περιφερειών στην επιχειρηματικότητα: Hovedstaden (DE), London (UK), Ile de France (FR).

2.3 Μέτρηση της περιφερειακής επιχειρηματικής ανάπτυξης, Σύνθετος Δείκτης REDI

Οι επιμέρους επιδόσεις τριών ευρωπαϊκών περιφερειών διαφορετικών επιδόσεων στην επιχειρηματικότητα: Stockholm (SE), Comunidad de Madrid (ES), Közép-Magyarország (HU).

